

Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació

Codi: 102566

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Mariona Portell Vidal

Correu electrònic: Mariona.Portell@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Jordi Fauquet Ars

Albert Fornieles Deu

Ariadna Angulo Brunet

Rosario Granero Pérez

Jaume Vives Brosa

Diego Redolar Ripoll

Sonia Lorente Sanchez

Prerequisits

A l'alumne no se li pressuposa coneixements especials de matemàtiques llevat de conèixer els fonaments d'anàlisi de dades recollides en el curs d'Accés a la Universitat i/o en l'ensenyament secundari en els seus diferents plans d'estudi. Així mateix, és imprescindible un coneixement bàsic, a nivell d'usuari, sobre el maneig d'un ordinador.

Objectius

"Mètodes, dissenys i tècniques d'investigació" és la primera assignatura metodològica del pla d'estudis de Psicologia i pertany a la matèria "Estadística". S'imparteix el segon semestre de primer curs. Aquesta ubicació pretén afavorir una adequada transferència de competències metodològiques a les restants matèries. Així mateix, hauria de proporcionar les bases indispensables per a un correcte aprofitament de les restants assignatures metodològiques que la segueixen i complementen.

Els objectius formatius de l'assignatura són:

- Capacitar a l'alumnat en la comprensió de la lògica de la investigació psicològica i dels elements bàsics que condicionen la validesa d'una investigació.
- Iniciar-los en la cerca bibliogràfica i la lectura crítica d'articles d'investigació, valorant l'adequació dels diferents mètodes, dissenys i tècniques en funció de les característiques del problema plantejat.

- Introduir i presentar les idees i els conceptes fonamentals de l'anàlisi de dades, amb exemples concrets, tant en la investigació com en la psicologia aplicada.

S'espera que en finalitzar l'assignatura l'alumne sigui capaç de:

- Comprendre els supòsits en què es basa la lògica de la investigació científica.
- Conèixer els principis ètics de la investigació psicològica.
- Identificar els elements i fases implicades en la realització d'una investigació
- Identificar els diferents tipus de variables que intervenen en una investigació.
- Diferenciar les alternatives metodològiques utilitzades en la investigació psicològica.
- Conèixer les característiques dels dissenys utilitzats habitualment en Psicologia.
- Avaluar el procés d'investigació a través dels criteris de qualitat desenvolupats dins de cada tradició (fiabilitat, validesa, triangulació, rellevància, etc.).
- Aplicar els procediments bàsics relacionats amb la recerca documental i ser capaç d'organitzar i sistematitzar la bibliografia científica revisada.
- Distingir el nivell de mesura amb què s'han obtingut unes dades, com a requisit imprescindible, per seleccionar adequadament les corresponents anàlisis gràfiques i els estadístics o índexs a calcular.
- Manejar els índexs estadístics descriptius a fi de resumir les dades i interpretar correctament els resultats obtinguts.
- Conèixer el vocabulari metodològic bàsic en català, espanyol i anglès.
- Conèixer els estàndards de publicació de treballs de l'*American Psychological Association* i de la *British Psychological Society*.
- Conèixer els elements bàsics de maneig dels programes d'anàlisi estadística.

Competències

- Demostrar una aproximació crítica, d'escepticisme constructiu, de creativitat i d'actitud d'orientació a la recerca en les activitats professionals.
- Distingir els dissenys de recerca, els procediments i les tècniques per valorar hipòtesis, contrastar-les i interpretar-ne els resultats.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Reconèixer els fonaments epistemològics dels diferents mètodes de recerca en psicologia, i la funció, les característiques i les limitacions que tenen.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de manera crítica i reflexiva la bibliografia científica situant-la dins d'un marc epistemològic.
2. Classificar els estudis aplicats segons els mètodes i les tècniques que s'utilitzen per a obtenir evidències.
3. Descriure com s'aplica el mètode científic per a obtenir i acumular evidències en els diferents camps d'aplicació de la psicologia.
4. Discriminar quins mètodes de recerca són més apropiats per a donar resposta a una hipòtesi de recerca formulada en els diferents camps aplicats de la psicologia.
5. Elaborar conclusions raonades sobre els avantatges i les limitacions de les diferents orientacions metodològiques per abordar problemes de la psicologia aplicada.
6. Elaborar propostes sobre l'aplicació de tècniques de recollida de dades per a l'estudi del comportament d'individus, grups o organitzacions.
7. Fer propostes raonades sobre mètodes d'adquisició de noves evidències en psicologia.
8. Formular i planificar el contrast d'hipòtesis sobre les demandes i les necessitats dels destinataris i sobre la recerca.
9. Identificar correctament els components fonamentals que intervenen i participen en el procés de recerca científica.

10. Identificar els dissenys de recerca que s'utilitzen per a fer contrastos d'hipòtesis en els diferents àmbits aplicats de la disciplina.
11. Identificar les característiques de les principals tècniques d'estadística descriptiva.
12. Identificar les característiques específiques de les diferents orientacions en la recerca psicològica.
13. Interpretar adequadament els resultats derivats de l'aplicació de les diverses estratègies d'anàlisi descriptiva i de l'obtenció d'índexs epidemiològics.
14. Interpretar el contingut i l'abast d'una demanda d'evidència científica i determinar el tipus d'estudi més adequat per atendre-la.
15. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
16. Raonar adequadament en el marc del pensament estadístic.
17. Resoldre problemes pràctics en els quals s'utilitzin estratègies pròpies del mètode científic per a la recerca d'evidències en psicologia.
18. Utilitzar adequadament eines de recerca documental.
19. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
20. Valorar de manera crítica i reflexiva les característiques, els avantatges i les limitacions dels mètodes de recerca utilitzats en l'àmbit de la psicologia.
21. Valorar i contrastar mètodes i tècniques i prendre decisions sobre quins són els més adequats en cada context de recerca.

Continguts

L'assignatura Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació (MeDiTI) s'organitza en tres blocs temàtics:

Bloc A. Fonaments metodològics i introducció als dissenys d'investigació (FDI).

- A1. Principis de metodologia de recerca.
- A2. Dissenys experimentals i quasiexperimentals.
- A3. Dissenys de cas únic.
- A4. Dissenys «Ex post facto».
- A5. Metodologia d'enquestes.
- A6. Metodologia observacional.
- A7. Metodologia qualitativa i mètodes mixtes.

Bloc B. Documentació i cerca bibliogràfica (DOCU).

- B1. Cerca bibliogràfica: PsycINFO, Medline i ISI-WoS (WoS i JCR).
- B2. Gestió bibliogràfica amb Mendeley.

Bloc C. Anàlisi de dades: estadística descriptiva (AD).

- C1. Descripció de dades quantitatives.
- C2. Descripció de dades categòriques.
- C3. Fonaments de probabilitat i descripció de proves de cribatge/diagnòstic.

Metodologia

En aquesta assignatura proposem diferents activitats basades en metodologies d'aprenentatge actiu centrades en l'alumnat. D'aquesta forma es perfila un plantejament "híbrid" en el qual combinem tècniques didàctiques tradicionals amb altres recursos encaminats a fomentar l'aprenentatge significatiu.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral en grup 1/1	55,5	2,22	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21
Classe pràctica en grup distribuït 1/2	18	0,72	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Classe pràctica en grup distribuït 1/4	4	0,16	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Tipus: Supervisades			
Revisió de problemes integrats	4	0,16	19
Tutories	5	0,2	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21
Tipus: Autònomes			
Activitats de lectura crítica	30	1,2	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21
Aplicació de tècniques d'estadística descriptiva i interpretació dels resultats que s'obtenen amb els diferents procediments d'anàlisi	12	0,48	3, 4, 5, 6, 7, 11, 13, 17, 20, 21
Entrenament en programes informàtics basat en tutorials sobre documentació	26	1,04	3, 4, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Estudi i realització (individual o en grup) de resums, esquemes i mapes conceptuais.	37,5	1,5	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21
Lectures per a la preparació de les sessions teòriques	30	1,2	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21

Avaluació

El procés d'avaluació continuada inclou les següents activitats avaluatives, distribuïdes al llarg del curs:

Tipus 1

- Evidència 1 (presencial). Prova teòrica-pràctica escrita d'autoria individual que permet obtenir fins a 4 punts. Aquesta prova avalua l'adquisició dels continguts de la primera part del Bloc A (A1-A4) i del Bloc B. Aquesta evidència es realitzarà durant el primer període avaluatiu.

- Evidència 2 (presencial). Prova teòrica-pràctica escrita d'autoria individual i organitzada en dues parts que es realitzaran, el mateix dia, durant el segon període avaluatiu:

- Evidència 2a. Aquesta part de la prova avalua l'adquisició dels continguts del Bloc C i permet obtenir fins a 3 punts.

- Evidència 2b. Aquesta part de la prova avalua l'adquisició dels continguts de la segona part del Bloc A (A5-A7) i permet obtenir fins a 1 punt.

Excepcionalment, si un/a estudiant no es pot presentar a una de les proves (Evidència 1 o Evidència 2) per una causa justificada, podrà presentar l'evidència durant la setmana de recuperacions. Caldrà aportar un justificant a on consti el motiu pel qual no s'ha pogut presentar a la prova. Per tractar-se d'una mesura excepcional, l'equip docent valorarà la documentació aportada en cada cas i determinarà si es pot aplicar aquesta mesura.

Tipus 2 i 3

- Evidència 3 (virtual). Exercici pràctic del Bloc A que permet obtenir fins a 1 punt. El lliurament serà, aproximadament, la setmana 10.

- Evidència 4 (virtual). Exercici pràctic del Bloc C que permet obtenir fins a 1 punt. El lliurament serà, aproximadament, la setmana 15.

- Evidència 5 (presencial). La participació de qualitat en les sessions de pràctiques que permet obtenir fins a un 1 punt. La realització serà durant les sessions pràctiques.

En sintonia amb la noció d'aprenentatge centrat en l'estudiant, proposem un tipus d'avaluació que flexibilitza la forma amb què es pot aconseguir la màxima puntuació. Així, les activitats de tipus 2 i 3 admeten combinacions en diferents itineraris avaluatius.

Definició d'estudiant evaluable

Un/a estudiant es considera evaluable quan ha lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts.

Definició de superació de l'assignatura

Un/a estudiant ha superat l'assignatura quan compleixi les dues condicions següents:

a) Hagi obtingut una qualificació mínima de 5 punts.

b) En cadascuna de les evidència tipus 1 (Ev1, Ev2a i Ev2b) hagi obtingut una puntuació mínima de 3 punts sobre 10. En cas de no assolir aquests requisits, la nota màxima a consignar a l'expedient acadèmic serà de 4.9 punts.

Recuperació

En la data fixada per la Facultat, seran recuperables les evidències 1, 2a i 2b, mitjançant una prova teòrica-pràctica escrita d'autoria individual. Per tal que l'alumnat pugui optar a la recuperació cal que es compleixin les dues condicions següents:

a) No haver assolit els criteris establerts per superar l'assignatura, però haver obtingut una nota de l'avaluació continuada major o igual a 3.5 punts;

b) Haver realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total.

La nota obtinguda en la recuperació per cada evidència substitueix l'obtinguda prèviament i la nota màxima que pot aconseguir l'alumnat que es presenta a recuperació és de 7 punts sobre 10.

*En aquest enllaç es poden consultar les pautes d'avaluació de la Facultat de Psicologia:

http://www.uab.cat/doc/DOC_avaluaciotitulacions1819

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evidència 1. Prova escrita.	40%	1,25	0,05	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Evidència 2a. Prova escrita.	30%	1,5	0,06	3, 7, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 20
Evidència 2b. Prova escrita.	10%	0,25	0,01	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Evidència 3. Exercici pràctic de mètodes d'investigació	10%	0	0	3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21
Evidència 4. Exercici pràctic de procés i anàlisi de dades	10%	0	0	8, 9, 11, 13, 16, 17, 21
Evidència 5. Participació en les pràctiques	10%	0	0	3, 4, 6, 7, 9, 17, 18, 20, 21

Bibliografia

Babbie, E. (2000). *Fundamentos de la investigación social*. México: Thomson.

Delgado, A.R. i Prieto, G. (1997). *Introducción a los métodos de investigación de la psicología*. Madrid: Pirámide.

Gambara, H. (2002). *Métodos de investigación en Psicología y Educación*. Cuaderno de prácticas (3ª Ed.). Madrid: McGraw Hill.

León, O. i Montero, I. (2015). *Métodos de investigación en psicología y educación: las tradiciones cuantitativa y cualitativa (4ª ed.)*. Madrid: McGrawHill.

Losilla, J.M. i Vives, J. (2007). *L'ordinador en Psicologia*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions

Moreno, R., Martínez, R.J. i Chacón, S. (2000). *Fundamentos metodológicos en psicología y ciencias afines*. Madrid: Pirámide.

Portell, M. i Vives, J. (2014). *Introducció als dissenys experimentals, quasiexperimentals i «ex post facto»*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

Sahughnessy, J.J, Zechmeister, E.B i ZechMesiter, J.S (2007). *Métodos de investigación en Psicología (7ª Ed.)*. Madrid: McGraw Hill.

Solanas, A., Salafranca, L., Fauquet, J. i Núñez, M.I. (2005). *Estadística descriptiva en Ciencias del Comportamiento*. Madrid: Thomson.